

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ศึกษาอยู่ในอำเภอแก่งหางแมว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 580 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านคลองครก จำนวน 30 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่

1. หนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยแบ่ง ดังนี้
 - 1.1 หนังสือนิทานพื้นบ้านของจังหวัดจันทบุรี เรื่อง พระนางกาไว
 - 1.2 นิทานคติธรรม เรื่อง พญาช้างผู้เสียสละ
 - 1.3 นิทานชุดทั่วไป เรื่อง ป่าหรรษา ดังนี้
 - 1.3.1 มาเหนือเมฆ
 - 1.3.2 วันโลกแตก
 - 1.3.3 ปากพาชวย

1.3.4 แค่อัฒตาศิว

1.3.5 ถ่ายทอดสด

1.4 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน ที่ใช้กระบวนการสอนแบบปกติ (ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป : การพัฒนาพื้นฐาน 5W1H จำนวน 16 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม จำนวน 16 ชั่วโมง

1.4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านจับใจความ

1.4.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 พระนางกาไว

1.4.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พระนางกาไว

1.4.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 พญาช้างผู้เสียสละ

1.4.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 พญาช้างผู้เสียสละ

1.4.6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 พระยาช้างผู้เสียสละ

1.4.7 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 มาเหนือเมฆ

1.4.8 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 มาเหนือเมฆ

1.4.9 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 วันโลกแตก

1.4.10 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 วันโลกแตก

1.4.11 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 ปากพาชวย

1.4.12 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 ปากพาชวย

1.4.13 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 แค่อัฒตาศิว

1.4.14 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 แค่อัฒตาศิว

1.4.15 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 ถ่ายทอดสด

1.4.16 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 ถ่ายทอดสด

2. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

2.1 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความนิทานพื้นบ้านของจังหวัดจันทบุรี เรื่อง พระนางกาไว

2.2 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ นิทานคติธรรม เรื่อง พญาช้างผู้เสียสละ

2.3 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ นิทานชุดทั่วไป เรื่อง ป่าหรรษา ดังนี้

2.3.1 มาเหนือเมฆ

2.3.2 วันโลกแตก

2.3.3 ปากพาชวย

2.3.4 แคंपริบตาเดียว

2.3.5 ถ่ายทอดสด

3. แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน 30 ข้อ แบบปรนัย เลือกตอบ 4 ตัวเลือก

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. หนังสือส่งเสริมการอ่าน

ในการสร้างและพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีขั้นตอนดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อกำหนดปัญหาและจุดที่จะต้องพัฒนา รวมทั้งวิธีการและนวัตกรรมที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหา ในที่นี้ผู้ศึกษาได้ตัดสินใจเลือกหนังสือส่งเสริมการอ่าน มาใช้แก้ปัญหา

1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการสร้างและพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1.3 ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญาของจังหวัด จันทบุรี นิทานพื้นบ้าน นิทานคุณธรรม นิทานทั่วไป เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเขียนเนื้อหาตามชื่อเรื่อง ได้แก่ นิทานพื้นบ้านของจังหวัดจันทบุรี เรื่อง พระนางกาไว นิทานคติธรรม เรื่อง พญาช้างผู้เสียสละ และนิทานชุดทั่วไป เรื่อง ป่าहरษา ดังนี้ 1) มาเหนือเมฆ 2) วันโลกแตก 3) ปากพาชวย 4) แคंपริบตาเดียว 5) ถ่ายทอดสด

1.4 กำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระที่จะบรรจุหรือใช้ในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

1.5 กำหนดแก่นเรื่อง หรือแนวคิดหลักของเรื่องให้มีความชัดเจน โดยเน้นเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียน ได้อ่านและพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความจากเรื่องที่อ่าน โดยสอดแทรกเนื้อหาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ ความสำคัญ และหลักการของสถานการณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต บุคคล และสถานที่ต่าง ๆ จากนั้นวางโครงสร้างเนื้อหาหรือโครงเรื่อง โดยกำหนดเป็นหัวข้อเรื่องใหญ่หัวข้อเรื่องรองของบทนำเรื่อง บทเนื้อเรื่อง และบทสรุป

1.6 กำหนดความยากง่ายของภาษา จำนวนที่ใช้เขียน และความยาวของเรื่องให้เหมาะสมกับวัยผู้อ่าน

1.7 ออกแบบรูปเล่มของหนังสือโดยกำหนดขนาดของรูปเล่ม ส่วนหน้า ส่วนกลาง และส่วนท้าย ภาพประกอบในเรื่อง ภาพปก และจำนวนหน้าทั้งหมด

1.8 ลงมือเขียนเรื่องตามแผนที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากแก่นเรื่อง โครงสร้างเนื้อหา ตั้งแต่ต้นเรื่อง กลางเรื่อง และตอนจบของเรื่อง ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน จากนั้นอ่านบททวน เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา และความกลมกลืนของเรื่องอีกครั้ง

1.9 จัดทำรูปเล่มไปสร้างภาพประกอบเนื้อเรื่อง ด้วยวิธีการวาดมือร่วมกับโปรแกรม Microsoft PowerPoint พิมพ์คำบรรยายรวมทั้งการวางหน้า การจัดภาพ โดยพิจารณาความเหมาะสมของรูปเล่ม ขนาดตัวอักษร การจัดวางหน้า การวางตำแหน่งภาพและเนื้อหา จำนวนหน้า การออกแบบปกหน้า และปกหลัง เพื่อดำเนินการจัดพิมพ์เป็นต้นฉบับต่อไป

2. แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ แบ่งเป็นรูปเล่ม จำนวน 7 เล่ม ได้ทำการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการและการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

2.2 ลงมือร่างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ จากการศึกษาองค์ประกอบของแบบฝึกทักษะด้วยโปรแกรม Canva

2.3 กำหนดหัวข้อ ขอบเขตและประเด็นสำคัญของเนื้อหาของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ซึ่งได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระในแบบฝึกทักษะ

2.4 สร้างผังมโนทัศน์และหลักการโดยกำหนดสาระสำคัญจากหัวเรื่องทั้งหมด 7 หัวเรื่อง ดังนี้

2.4.1 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เล่มที่ 1 นิทานพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรี เรื่อง พระนางกาไว

2.4.2 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เล่มที่ 2 นิทานคติธรรม เรื่อง พญาช้างผู้เสียสละ

2.4.3 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เล่มที่ 3 นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอนมาเหนือเมฆ

2.4.4 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เล่มที่ 4 นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอนวันโลกแตก

2.4.5 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เล่มที่ 5 นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอนปากพาชวย

2.4.6 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เล่มที่ 6 นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอนแก่พริบตาเดียว

2.4.7 แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เล่มที่ 7 นิทานชุดทั่วไป เรื่อง ป่าหรรษา”

ตอนถ่ายถอดสด

2.5 กำหนดวัตถุประสงค์ และกิจกรรมในแบบฝึกทักษะซึ่งในแต่ละเล่มสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยแต่ละเล่มนั้นผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความ และทำแบบทดสอบย่อยประจำเล่มหลังการใช้ในแต่ละเล่ม

2.6 กำหนดการประเมินผลโดยกำหนดวิธีการวัดผลว่าผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ในแต่ละเล่มได้หรือไม่ โดยพิจารณาวัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรม

2.7 จัดทำร่างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความที่ประกอบด้วยรายละเอียด ซึ่งได้ ดำเนินการไว้ตั้งแต่ข้อ 1 - 6 ข้างต้น

2.8 นำร่างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหาสำนวนภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.9 จัดทำคู่มือครู การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ สำหรับครูผู้สอน ซึ่งอธิบายขั้นตอนและวิธีการใช้อย่างเป็นระบบ และเฉลยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ

3. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือหนังสือส่งเสริมการอ่าน

3.1 นำหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ความเหมาะสมหนังสือส่งเสริมการอ่านและให้คำแนะนำ

3.2 ปรับปรุงแก้ไขหนังสือส่งเสริมการอ่านตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ แล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความเหมาะสมหนังสือส่งเสริมการอ่าน จำนวน 5 ท่าน ทำการประเมินตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ กำหนดคะแนนประเมินคุณภาพ ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

3.3 นำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ และเทียบเกณฑ์เพื่อหาระดับคุณภาพ ความเหมาะสมดังนี้ (ไชยศ เรื่องสุวรรณ. 2534 : 138)

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยกำหนดให้คะแนนเฉลี่ยที่มีค่ากับระดับคุณภาพความเหมาะสม 3.50 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์พิจารณาและยอมรับว่าเป็นหนังสือส่งเสริมการอ่านที่น่าไปใช้ได้ จากผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านจากผลการประเมินพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

3.4 ปรับปรุงหนังสือส่งเสริมการอ่านตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ การใช้ภาษาเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น ลักษณะภาพประกอบ และขนาดของตัวอักษรให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน จากนั้นนำผลการประเมินความเหมาะสมของหนังสือส่งเสริมการอ่านมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

3.5 นำหนังสือส่งเสริมการอ่านไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาหาข้อบกพร่องและปรับปรุงให้สมบูรณ์มีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนนี้ ดำเนินงานด้วยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองและกรอบแนวคิดการทดสอบประสิทธิภาพสื่อช่วยยงค์ พรหมวงศ์ (2556 : 19) เข้าด้วยกัน เพื่อทดลองใช้ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายในการทดลอง เพื่อทดสอบและปรับปรุงประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

3.5.1 ขั้นทดลองครั้งที่ 1 ทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ครั้งที่ 1

3.5.2 ขั้นทดลองครั้งที่ 2 ทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ครั้งที่ 2

3.5.3 ขั้นทดลองครั้งที่ 3 ทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของหนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ครั้งที่ 3

ขั้นทดลองครั้งที่ 1 ทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว

ในขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การทดลองแบบ (1:1) จำนวน 3 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สอน

2. เมื่อสิ้นสุดบทเรียนในแต่ละแผน ผู้วิจัยให้ทำแบบฝึกทักษะอ่านจับใจความ ประจำหนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนั้น ๆ และทำแบบทดสอบหลังเรียน

3. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สภาพและสรุปปัญหา โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพคือ 62.02/60.50 ผลจากการนำหนังสือส่งเสริมการอ่าน ไปใช้ในชั้นตอนนี้ พบข้อบกพร่องระยะเวลาในการอ่านของนักเรียน ขนาดของตัวอักษร จำนวน คำที่มากเกินไป ทำให้นักเรียนใช้เวลาอ่านมากเกินไป เนื่องจากนักเรียนต้องสะกดคำจำนวนมาก ในหนังสือส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเกินกว่าเวลาที่กำหนดประมาณ 10 - 15 นาที และต้องคอยกระตุ้น นักเรียนให้อ่านหนังสือส่งเสริมการอ่านอยู่ตลอดการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุง เรียบร้อยแล้วก่อนนำไปทดลองในขั้นต่อไป

ขั้นทดลองครั้งที่ 2 ทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม

ในขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การทดลองแบบกลุ่มเล็ก (1: 10) จำนวน 10 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ใช้หนังสือ ส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สอน

2. ระหว่างการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการเรียนรู้ และบันทึก พฤติกรรมของนักเรียนลงในแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

3. เมื่อสิ้นสุดบทเรียนในแต่ละแผน ผู้วิจัยให้ทำแบบฝึกทักษะอ่านจับใจความ ประจำหนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนั้น ๆ และทำแบบทดสอบหลังเรียน

4. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สภาพและสรุปปัญหา โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพคือ 75.14/70.43 ผลจากการนำหนังสือส่งเสริมการอ่านไป ใช้ในชั้นตอนนี้พบข้อบกพร่องในด้านระยะเวลาในการทำกิจกรรม ใช้เวลาในการสอนใกล้เคียงกับ เวลาที่กำหนด ซึ่งเกินกว่าเวลาที่กำหนดประมาณ 5 นาที ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุง โดยการลดเวลา ในขั้นนำเข้าสู่บทเรียนให้น้อยลงแล้วเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก่อนนำไปทดลอง ในขั้นต่อไป

ขั้นทดลองครั้งที่ 3 ทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม

การทดลองในชั้นตอนนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. การทดลองกลุ่มใหญ่ (1:100) จำนวน 30 คน ใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านเพื่อ พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้สอน

2. เมื่อสิ้นสุดบทเรียนในแต่ละแผน ผู้วิจัยให้ทำแบบฝึกทักษะอ่านจับใจความ ประจำหนังสือส่งเสริมการอ่านเล่มนั้น ๆ และทำแบบทดสอบหลังเรียน

3. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สภาพและสรุปปัญหา โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพคือ 80.05 /83.56 ผลจากการนำหนังสือส่งเสริมการอ่านไปใช้ในชั้นตอนนี้ พบข้อบกพร่อง คือ ตัวอักษรมาก นักเรียนบางคนอ่านไม่ทันในเวลาที่กำหนด จึงทำให้การจัดกิจกรรมเกินเวลาที่กำหนดไว้ เนื่องจากนักเรียนยังต้องสะกดคำจำนวนมาก และนักเรียนสนใจสิ่งเร้าอื่นทำให้ขาดสมาธิในการอ่าน

4. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

4.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ แกนกลางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ แกนกลาง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แผนการจัด การเรียนรู้	เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง
1	การอ่านจับใจความ	1. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน 2. วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	1
2	นิทานพื้นบ้านของ จังหวัดจันทบุรี เรื่อง พระนางกาไว	1. ระบุนความรู้และข้อคิดจากการอ่าน วรรณคดีและวรรณกรรมที่สามารถนำไปใช้ ในชีวิตจริง 2. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน	1

ตาราง 6 (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง
3	นิทานพื้นบ้านของ จังหวัดจันทบุรี เรื่อง พระนางกาไว	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรม	1
4	นิทานคติธรรม เรื่อง พญาช้างผู้เสียสละ	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. ระบุความรู้และข้อคิดจากการอ่าน วรรณคดี และวรรณกรรมที่สามารถ นำไปใช้ในชีวิตจริง 3. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจาก เรื่องที่อ่าน	1
5	นิทานคติธรรม เรื่อง พญาช้างผู้เสียสละ	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรม 3. ระบุความรู้และข้อคิดจากการอ่าน วรรณคดี	1
6	นิทานคติธรรม เรื่อง พญาช้างผู้เสียสละ	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรม	1
7	นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอน มาเหนือเมฆ	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรม	1

ตาราง 6 (ต่อ)

แผนการจัด การเรียนรู้	เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง
8	นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอน มาหนือเมฆ	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรม	1
9	นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอน วันโลกแตก	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรม	1
10	นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอน วันโลกแตก	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรม	1
11	นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอน ปากพาชวย	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรม	1
12	นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอน ปากพาชวย	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรม	1
13	นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอน แค่พริบตาเดียว	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและ วรรณกรรม	1

ตาราง 6 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	เนื้อหา	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวน ชั่วโมง
14	นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอน แค่พริบตาเดียว	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม	1
15	นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอน ถ่ายทอดสด	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม	1
16	นิทานชุดทั่วไป เรื่อง “ป่าหรรษา” ตอน ถ่ายทอดสด	1. สรุปเรื่องจากวรรณคดีหรือวรรณกรรม ที่อ่าน (จับใจความ) 2. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม	1
			16

4.3 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความ และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน จำนวน 16 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 16 ชั่วโมง

4.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินผลตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2548 : 107) ได้กำหนดคะแนนการประเมิน ดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับมาก

3	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

4.6 วิเคราะห์ผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน แล้วเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพ ตามคะแนนเฉลี่ยดังต่อไปนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยกำหนดให้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์คุณภาพความเหมาะสมที่ยอมรับว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้ได้ซึ่งจากผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่านจากผลการประเมินพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนนรวมเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

4.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านจับใจความ ที่ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้มีความถูกต้องเหมาะสม อย่างสมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

5.1 ศึกษาเอกสารตำราที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินผล จากแบบประเมินการอ่านจับใจความที่มีผู้วิจัยและนักวิชาการศึกษาต่าง ๆ ได้สร้างขึ้น

5.2 สร้างแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบจำนวนทั้งหมด 40 ข้อ เพื่อนำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบตามความเหมาะสม

5.3 นำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความถูกต้องของการใช้ภาษาและข้อคำถาม แล้วนำผลการพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (Index of Item Objective Congruence IOC) โดยพิจารณาข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556 : 53) ถือว่าเป็นข้อสอบที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาให้คะแนน ดังนี้

เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

จากนั้นผู้วิจัยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 - 1.00 จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผลการประเมินความเที่ยงตรงของวัดทักษะการอ่านจับใจความ รายชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00 ซึ่งผลการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์รายชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00 (ภาคผนวก ก)

5.4 นำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ที่ได้ไปหาค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก รายชื่อด้วยเทคนิค 27 % โดยทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้แบบทดสอบ (Try Out) จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปจำนวน 40 ข้อ และให้ครอบคลุมเนื้อหา และจุดประสงค์ ซึ่งข้อสอบที่ได้มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.43 - 0.73 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.27 - 0.53 (ภาคผนวก ค)

5.5 นำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าว ไปวิเคราะห์ ค่าความเชื่อมั่น จากสูตร (KR 20) ของคูเดอริชาร์ดสัน (ชัชยงค์ พรหมวงศ์, 2556 : 54) โดยใช้ โปรแกรมการวิเคราะห์แบบทดสอบด้วยคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของ แบบทดสอบเท่ากับ 0.81 (ภาคผนวก ค)

5.6 นำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จัดพิมพ์วัดทักษะ การอ่านจับใจความฉบับจริงจำนวน 30 ข้อไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับนักเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อสร้างและพัฒนา พร้อมทั้งหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ใช้การทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design (ลิวน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 17) ดังตาราง 7

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 7 แบบแผนการวิจัย

ทดสอบก่อน	การจัดกระทำ	ทดสอบหลัง
O ₁	X	O ₂

ความหมายสัญลักษณ์

X แทน การเรียนรู้ด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่าน

O₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

O₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บข้อมูล มีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ขอความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนในการทำวิจัย
- 2.ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ภาษาไทย

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

4. จัดกิจกรรมตามแผนการสอนที่เป็นแนวทางไว้ จนจบกระบวนการ ดังนี้

- 4.1 ชี้แจงนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้

บทบาทของนักเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

- 4.2 ดำเนินการวัดทักษะการอ่านจับใจความ ก่อนเรียน กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบวัด

ทักษะการอ่านจับใจความ จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

- 4.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนด้วยตนเอง ตามแผนการจัดการเรียนรู้

หนังสือส่งเสริมการอ่าน และแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านทั้ง 7 ชุด จำนวนแผนการสอน 16 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง

- 4.4 เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้แต่ละกิจกรรม ผู้สอนให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดในแต่ละ

แบบฝึกทักษะในแต่ละกิจกรรม เมื่อนักเรียนเรียนรู้ด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่าน แบบฝึกทักษะครบแล้ว ผู้สอนให้นักเรียนทำแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ หลังเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ ชุดเดียวกับก่อนเรียน

5. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

6. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

และสรุปผลการวิจัยเป็นลำดับถัดไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ผลการประเมินการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยหนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากสถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลทักษะการอ่านจับใจความทางการเรียนภาษาไทย ทักษะการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการทดสอบที (t-test แบบทางเดียว (One-tailed Test))

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

สถิติพื้นฐาน

1. หาค่าร้อยละของคะแนน (Percentage)
2. หาค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean)
3. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. หาค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean)
2. หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทักษะการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item - objective Congruence : IOC)

3. หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลทักษะการอ่านจับใจความโดยคำนวณจากสูตร

3.1 ค่าความยากง่าย

3.2 ค่าอำนาจจำแนก

4. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลทักษะการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson Method) คำนวณจากสูตร KR-20

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความ ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบที่ แบบไม่เป็นอิสระจากกัน t - test (Dependent Samples)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี